

آتیه‌نو چالش‌های کلاس‌اولی‌های در دوران کرونا را بررسی کرد

جبران افت تحصیلی دانش‌آموزان ضرورتی غیر قابل انکار

انجام می‌داد و برای معلم خودار سال می‌کرد. اما همین شیوه آموزش دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها را نه تنها در آن ایام، بلکه امروز نیز با چالش‌های جدی مواجه کرده است. «آتیه‌نو» ضمن گفت‌وگو با خانواده‌ها و دانش‌آموزان تجربه زیسته آن‌ها را در ایام کرونا گزارش می‌کند.

ریاضی و فارسی گرفتیم. البته امسال وضعیت درسی‌اش بهتر شده است.»

شناخت محدود ظرفیت دانش‌آموزان

رویا زینلی، دانش‌آموز کلاس سوم در گفت‌وگو با آتیه‌نو در خصوص وضعیت و شیوه آموزش در کلاس‌های آنلاین در دوران کرونا می‌گوید: «زمان کرونا کلاس اول بودم که اصلاً خوب نبود. یادگیری درس‌ها خیلی سخت بود. با اینکه معلم بارها توضیح می‌داد، اما چون خانم معلم را حین درس دادن مستقیم نمی‌دیدم نمی‌توانستم دقیق درس را متوجه شوم. خیلی وقت‌ها از یادگیری مطالب سخت منصرف می‌شدم و سؤال هم نمی‌پرسیدم.» او می‌گوید: «تکالیفم را مامانم کنترل می‌کرد که فقط مطمئن شود انجام دادم. شاید اگر معلمم می‌دید بهتر متوجه می‌شد که مطالب درسی را خوب یاد گرفتم یا نه. من در فارسی و ریاضی مشکل داشتم و الان هم معلم خصوصی دارم.»

یادگیری نظم و انضباط

دینا رجبی، مادر دایوین دانش‌آموز کلاس اول در گفت‌وگو با آتیه‌نو می‌گوید: «پسرم مانند بسیاری از کلاس‌اولی‌ها پیش‌دبستانی رفته، اما مدرسه نظم و انضباط خاصی دارد. اینکه در ساعت مقرر باید در مدرسه حاضر شوند و اینکه زنگ‌های تفریح می‌توانند آزاد باشند و جنب‌وجوش کنند و خوراکی میل کنند آن‌ها را به رعایت نظم ومقررات ملزم می‌کند.»

این مادر شافل در بانک تأکید می‌کند: «من همیشه می‌گویم کلاس‌اولی‌های دوران کرونا از دو جنبه مهم آسیب دیدند؛ یکی به لحاظ آموزشی و دیگر اینکه اهمیت مفاهیمی مانند نظم و انضباط، ارتباط اجتماعی و آداب معاشرت را در برهه خاصی رشد خودبه‌درستی درک نکردند و نفهمیدند.» رجبی می‌گوید: «کرونا درس آموز بود. از ادبیت‌هایی که مادرها و پدرهای دانش‌آموزان کلاس اول دوران کرونا کشیدند یادگرفتم که الان حین انجام تکالیف در کنار پسرم قرار نگیرم تا خودش بدون کمک من و مستقل امور مدرسه‌اش را مدیریت کند. اگر مبحثی برایش جانپفته‌باشد می‌گویم از معلمش بپرسد.»

رجبی ادامه می‌دهد: «فرزندان ما باید از همان روزها و ماه‌های اول تحصیل، به مرور مطالب درسی را با لزوم رعایت حفظ نظم و مقررات در مدرسه و جامعه یاد بگیرند. همچنین یادگیری شیوه‌های برقراری رابطه دوستی با همسالان و ارتباط درست با معلم نیز بسیار مهم است. قطعاً در صورت جامعه عمل پوشاندن به این موارد، می‌توانیم رسالت آموزش و پرورش را تحقق یافته تلقی کنیم.»

مباحث درسی کلاس‌های اول و دوم باشند که بتوانند مطالب پایه‌های بالاتر را به راحتی درک کنند و بفهمند.»

افزایش مهارت ارتباطی کلاس‌اولی‌ها

مادر آوا شریفی، دانش‌آموز کلاس اول دوران کرونا در گفت‌وگو با آتیه‌نو ترس از مدرسه و کلاس‌های آنلاین را یکی از عمده‌ترین چالش‌های دخترش می‌داند و می‌گوید: «مدرسه آنلاین اتفاق جدیدی بود و همین تازگی و شیوه شرکت در کلاس‌ها اوایل برای دخترم با ترس و اضطراب همراه بود.» او مدرسه را در تقویت مهارت ارتباطی دانش‌آموزان مؤثر می‌داند و در خصوص پیامد مدرسه دیجیتال از این منظر می‌گوید: «بچه‌های کلاس اولی با رفتن به مدرسه یک‌سری از مهارت‌های معاشرت و نحوه برقراری ارتباط با دیگران را یاد می‌گیرند، اما زمانی که مدرسه آنلاین شد این امکان از بین رفت. دخترم خیلی خجالتی است و امیدوار بودم با مدرسه رفتن بهتر شود. متأسفانه با شیوع کرونا که مدرسه‌ها آنلاین شد این فرصت از بین رفت. الان هم کمرورپی و خجالتی بودن به قوت سابق باقی است.»

این مادر ادامه می‌دهد: «برای درک درس‌هایی مانند ریاضی که یادگیری آن نیاز به زمان و توضیحات بیشتری دارد به دخترم بسیار سخت گذشت. ناگزیر برای او معلم خصوصی

کلاس‌ها خیلی از مواقع صدای معلم واضح نبود. دانش‌آموز کلاس اول که بسیاری از کلمات را نمی‌شناسد به درستی تلفظ و یا نوشتن آن‌ها را یاد نمی‌گرفت. مدت‌زمان برگزاری کلاس‌ها کوتاه بود. مثلاً در طول دو ساعت باید تدریس می‌شد. بعد امتحان می‌گرفتند و نمرات اعلام می‌شد. این زمان محدوداً متناسب با آموزش و تفهیم مطالب درسی برای نوآموزان کلاس اولی نبود.»

عبدلهی اضافه می‌کند: «دخترم خیلی پر تحرک و اهل بازی بود و اصلاً یک‌جا بند نمی‌شد. به همین دلیل نشستن پای تبلت و کلاس آنلاین برای او بسیار سخت بود. افزایش ورزش به دلیل عدم تحرک و یکجانشینی یکی از بدترین اتفاقات در دوران برگزاری مدرسه آنلاین بود. البته بعد کرونا خیلی بهتر شده است.» این مادر شافل کلاس آنلاین را در تقویت خلاقیت دخترش مؤثر می‌داند و اضافه می‌کند: «آموزش آنلاین زمینه‌ای فراهم کرد که دخترم مهارت کلیپ‌سازی را یاد بگیرد و به راحتی در اینترنت جست‌وجو کند. الان او برای تحقیقات درسی به آسانی موضوعات مدنظرش را سرچ می‌کند و خودش یک تحقیق درسی را از اول تا آخر می‌نویسد.»

عبدلهی با اشاره به رضایت از وضعیت تحصیلی دخترش می‌گوید: «الحمدلله الان دخترم با مدرسه خوب پیش می‌رود، اما ممکن است بعضی از بچه‌ها نیازمند بازآموزی

مهین داوری روزنامه‌نگار

مدرسه دیجیتال در ایام کرونا اگرچه برای تمام دانش‌آموزان تازگی داشت، اما برای نوآموزان و کلاس‌اولی‌ها با چالش‌های بیشتری همراه بود و بعضاً برخی از پیامدهای این شیوه آموزش مجازی همچنان برای برخی از آن‌ها ادامه دارد. سسمیه اصفهانی، مادر حناهنه امینی که در ایام کرونا کلاس اول بوده در گفت‌وگو با آتیه‌نو «تداوم تحصیل» را یکی از فاکتورهای مثبت کلاس‌های آنلاین در ایام کرونا می‌داند و می‌گوید: «در شرایط کرونا، کلاس مجازی بهترین کاری بود که می‌شد انجام داد. برای اینکه بچه‌ها از درس عقب نیفتند، خدا معلمان باوجدان را خیر بدهد که خودشان اتوماتیک‌وار از روز اول درس دادن به بچه‌ها را رها نکردند که بچه‌ها از درس و مشق‌شان عقب نمانند.»

مادر حناهنه با اشاره به اینکه در آموزش مجازی به قدرت و سرعت یادگیری دانش‌آموزان توجه نمی‌شد، اضافه می‌کند: «دانش‌آموزان با هم متفاوت هستند. یکی خلاق و دیگری باهوش است. یکی دیر و دیگری زود یاد می‌گیرد. بنابراین دستیابی به این سطح از شناخت و تفاوت دانش‌آموزان در شرایط برگزاری کلاس‌های غیرحضوری امکان‌پذیر نبود و متأسفانه کلاس آنلاین این فرصت را از معلم سلب می‌کرد. به همین دلیل بیشتر اوقات ارتباط خوب و آموزش باکیفیتی شکل نمی‌گرفت.»

این مادر شاغل ادامه داد: «مدرسه حضوری چیز دیگری است. کلاس آنلاین انگار باعث شد بچه‌ها زودتر و آزادانه‌تر وقت‌شان را بی‌هدف در اینترنت و شبکه‌های اجتماعی بگذرانند.» او می‌گوید که تلاشش برای اینکه حناهنه مطالب درسی را به خوبی یاد بگیرد زیاد مؤثر نبوده و الان هم بعضی از مفاهیم ریاضی و علوم پایه‌های اول و دوم دبستان برایش جانپفته است.

تقویت خلاقیت در کلاس آنلاین

حدیث عبدلهی، مادر سسوگل کلاس اولی دوران کرونا در گفت‌وگو با آتیه‌نو در بیان عمده‌ترین مصائب و مشکلات پیش‌روی دخترش در ایام کرونا می‌گوید: «حضور نبودن کلاس‌های درس عمده‌ترین مشکل بود. به دلیل اینکه اپلیکیشن شاد به درستی کار نمی‌کرد، اینترنت مدام ضعیف یا قطع و وصل می‌شد و به همین دلیل حضور در کلاس‌های آنلاین را سخت‌تر کرده بود.»

او در خصوص چالش‌های مسیر یادگیری الفبا و مهارت نوشتن کلاس‌اولی‌ها می‌گوید: «با توجه به آنلاین بودن

امروزه استفاده از بستر الکترونیک به منظور آموزش در دنیا اصل پذیرفته‌شده‌ای است و قطعاً اجبار در آموزش آنلاین در ایام کرونا می‌توانست مسئولان امر را به اهمیت این ابزار مغتنم در پیشبرد نظام آموزشی کشور آگاه کند تا عزم خود را برای بهسازی زیرساخت‌های موردنیاز آن جزم کنند.»

این‌ها بخشی از صحبت‌های مرضیه میرزایی، معلم پایه اول ابتدایی در گفت‌وگو با «آتیه‌نو» است. این بازنشسته آموزش و پرورش با ۴۲ سال سابقه تدریس در اهمیت دوره ابتدایی گفت: «این مقطع بسیار مهم است و اگر دانش‌آموزان ابتدایی، به‌ویژه پایه‌اولی‌ها مفاهیم دروس را به درستی درک نکنند در پایه‌های بعدی احتمال مواجه‌شدن آن‌ها با دیر یا سخت‌فهمی مطالب بالاتر می‌رود.»

شرایط بروز خلاقیت

این معلم بازنشسته با تأکید بر اینکه کرونا تجربه جدیدی برای اولیا، دانش‌آموزان و معلمان ایجاد کرد، افزود: «آنلاین شدن مدرسه باعث تقویت حس همدلی اولیا با معلمان شد. بسیاری از پدرها و مادرها به سختی شغل معلمی بی‌برند. حتی همواره به صبوری معلمان در سر و کله زدن با دانش‌آموزان اعتراف می‌کردند. همچنین فرصتی برای بروز خلاقیت‌های دانش‌آموزان و معلمان در استفاده از ظرفیت‌های اینترنت فراهم شد.»

میرزایی ادامه داد: «بسیاری از معلم‌ها و دانش‌آموزان با

یادداشت

مقطع ابتدایی، پایه‌ای برای آینده

زینب تلویزی

مدرسه ابتدایی گامی حیاتی به منظور آماده‌سازی کودکان برای یادگیری‌های بعدی و به‌طور کلی زندگی است. جایی که بیشتر کودکان نوشتن، خواندن، مفاهیم اساسی علوم و ریاضیات را می‌آموزند و درک اساسی از جهان و تاریخ آن را به دست می‌آورند. میانگین سالانه میزان یادگیری دانش‌آموزان در مهدکودک تا کلاس دوم بیشتر از هر زمان دیگری در طول سال‌های تحصیل است. توانایی خواندن ماهرانه تا کلاس چهارم به قدری مهم است که انجام ندادن این کار اغلب بچه‌ها را در مسیر ترک تحصیل قرار می‌دهد.

آموزش ابتدایی پایه‌ای را برای آموزش و پرورش آینده فراهم می‌کند و می‌تواند به کودکان کمک کند که به آرامی به دوره تحصیلات متوسطه و عالی منتقل شوند. دانش‌آموزان کلاس اول مشتاق پرش‌شگری و کنج‌کاو در مورد جهان در حال گسترش خود هستند. مهارت‌های به سرعت در حال رشد آن‌ها شروع به امکان کاوش مستقل و مشارکتی در داخل و خارج از کلاس می‌کند. دانش‌آموزان کلاس اولی عاشق داشتن یک «دوست صمیمی» هستند، حتی اگر تصمیم بگیرند در هر لحظه با دوست خود «گفت‌وگو» نکنند. ممکن است رفتارهای افراطی مانند عصبانیت، تمسخر، شکایت و ناله کردن داشته باشند که باید درک شوند، اما همیشه تحمل نمی‌شوند. مؤثرترین راه برای اینکه دانش‌آموزان کلاس اولی مستقل تر و روان تر بخوانند و بنویسند، استفاده از یک رویکرد سوادآموزی متعادل – ترکیبی از خواندن مشترک، بلندخوانی، خواندن هدایت‌شده و خواندن مستقل – در طول روز است. با پروژه‌های کلاسی یا گروهی، دانش‌آموزان باید یاد بگیرند که با هم کار کنند تا یک پروژه بزرگ ایجاد کنند. برای مربیان مهم است که راهبردهای آموزشی را ایجاد کنند که دانش‌آموزان را درگیر کند و وقتی دانش‌آموزان به‌طور فعال در فعالیت‌های کلاس درس شرکت نمی‌کنند، خسته می‌شوند. این می‌تواند منجر به رفتار مخرب و نمرات ضعیف شود. دانش‌آموزان از کار کردن با هم و یادگیری از یکدیگر لذت می‌برند. گروه‌های همتای سه تا پنج دانش‌آموز ایجاد کنید و به هر گروه یک وظیفه بدهید. از گروه‌های دانش‌آموزی بخواهید که وظیفه و راه‌حل خود را به کلاس ارائه دهند. بعد از هر ارائه برای پرسش و پاسخ وقت بگذارید.

بستر و شیوه آموزش نیز مهم است. در ایام کرونا سیستم آموزشی کشور به‌صورت مستقیم ناگزیر مجبور به استفاده از فضای مجازی برای آموزش رسمی شد. از امتیازات برجسته یادگیری آنلاین راحتی و سهولت شرکت و امکان تعامل دانش‌آموزان به‌صورت ناهم‌زمان است. برخی دانش‌آموزان اغلب نمی‌توانند به دلیل برنامه‌های فشرده و جدول زمانی سخت در تنظیمات فیزیکی، با اساتید خود ارتباط برقرار کنند. برخی از آن‌ها حتی ممکن است خیلی خجالتی باشند که در کلاس دست‌خود را بالا ببرند و آشکارا سؤال بپرسند. با آموزش آنلاین، آن‌ها می‌توانند بلافاصله با ارسال یک پیام مستقیم به اساتید در پلتفرم آموزشی تعیین شده، با معلم ارتباط برقرار کنند.

علاوه بر این، در صورت داشتن پنجره مناسب بین سخنرانی‌ها، می‌توانند با هم‌تایان خود برای کار در پروژه‌های گروهی همکاری کنند. آموزش آنلاین معایب متعددی نیز به همراه داشت؛ اینکه در مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان دخل و تصرف کرد. استراتژی‌های آموزش آنلاین در تقویت درک تحصیلی دانش‌آموزان بسیار مؤثر است. باین حال، عدم توسعه مهارت‌های ارتباطی وجود دارد. دانش‌آموزان ممکن است با چالش‌های فنی مانند دسترسی ناکافی به اینترنت، خرابی سخت‌افزار دستگاه و برق نامطمئن مواجه شوند. با توجه به معایب و خلأهای موجود در آموزش مجازی و بر اساس نتایج تحقیقات و بررسی‌های معلمان اولیا خصوصاً در سال‌های بعد از کووید و مشاهده ضعف عملکردی، بازآموزی دانش‌آموزان اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد و نظام آموزشی کشور باید برای رفع افت تحصیلی تدبیری عاجل ببیند.

کلاس‌اولی‌های دوران کرونا نیازمند بازآموزی هستند

فعالیت‌ها تقسیم وظیفه و ارتباط با همدیگر را به آن‌ها یاد می‌دهد. متأسفانه در شرایط آموزش آنلاین این امکان اصلاً وجود نداشت و به همین دلیل حس انزواطلبی و تک‌روی بچه‌ها تقویت شد.»

میرزایی حذف تفریح و شادی از فعالیت‌های کلاسی را از تبعات کلاس مجازی خواند و افزود: «بچه‌ها زنگ‌های ورزش و تفریح، جنب‌وجوش و تحرک دارند و می‌توانند خستگی و انرژی خود را تخلیه کنند، اما کلاس آنلاین با از بین بردن این امکان، تأثیر منفی بر شرایط جسمی و بعضاً روحی آن‌ها گذاشته بود. گذران بیشتر وقت‌شان در اینترنت بعضاً بر رفتار و شخصیت آن‌ها تأثیر گذاشته و ممکن است اعتیاد به استفاده از اینترنت و آثار مخرب آن هنوز در برخی دانش‌آموزان از بین نرفته باشد.» او در پایان گفت: «آموزش آنلاین در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته از سال‌ها قبل شروع شده بود، آن‌ها مثل ما بی‌تجربه نبودند. قبل کرونا هر روز به بهانه آلودگی هوا، مناسبت و برنامه خاصی مدارس کشور تعطیل می‌شد. انگار آموزش و پرورش ما هم زمان با شیوع کرونا تازه از خواب بیدار شد.»

این معلم بازنشسته ادامه داد: «بالاخره ما هم مانند برخی کشورهای دنیا از یک جایی شروع کردیم. بنابراین در ادامه این مسیر باید در گام اول، آموزش‌های ناقص و رفتارهای نادرست شکل‌گرفته در دانش‌آموزان شناسایی و راهکار اصلاحی در نظر گرفته شود. همچنین باید و اصولاً بهینه‌سازی زیرساخت‌های آموزشی به یکی از اولویت‌های مهم کشور تبدیل شود.»

با معلم و هم‌کلاسی‌ها استفاده کنند و بتوانند به تمام قوانین و مقررات مدرسه و کلاس درس پایبند باشند.» این معلم با سابقه تأکید کرد: «بدیهی است که فهم نشدن و یا تأخیر در یادگیری یا تثبیت هر یک از این موارد در پایه‌های بالاتر برای دانش‌آموزان مسئله‌آفرین خواهد شد.» میرزایی ادامه داد: «بعد از کرونا دانش‌آموز کلاس سوم حتی شیوه درست نشستن پشت میز کلاس را بلد نبود. زود خسته می‌شد و لم می‌داد. خیلی از بچه‌ها سر کلاس درس می‌خوابیدند. از هم‌کاران شنیده‌ام که حتی بسیاری از آن‌ها الان هم نمی‌خواهند به مقررات پایبند باشند.»

او افزود: «به محض احساس گرسنگی و یا تشنگی خوراکی و نوشیدنی‌های خود را پرسروصدا باز و شروع به خوردن می‌کنند. بلندبلند حرف می‌زنند و می‌خندند. بدون اجازه از کلاس خارج می‌شوند. بعضی‌ها فکر می‌کنند هنوز کلاس آنلاین است و دوست ندارند که پای تابلو و مقابل هم‌کلاسی‌ها به درس جواب دهند.»

مجوز وب گردی بدون نظارت

این معلم بازنشسته افزود: «همچنین مدرسه آنلاین باعث شد که بچه‌ها بیشتر از گذشته آزادانه و بدون کنترل و نظارت در فضای مجازی بچرخند. ممکن است در این وب‌گردی بی‌هدف در معرض تصاویر و مطالب نامتناسب با سن‌شان قرار گیرند که قطعاً این مسئله تبعات خاص خودش را دارد. پیامد منفی دیگر حذف فعالیت‌های گروهی است. در کلاس‌های حضوری معلم تکلیف گروهی برای دانش‌آموزان تعیین می‌کند یا با هم کاردستی انجام می‌دهند. این شکل

فناوری جدید آموزشی آشنا شدند. حتی آن‌ها به لطف کلاس‌های آنلاین تهیه اسلاید، ضبط صدا و تهیه کلیپ را یاد گرفتند. اگرچه این موضوع محاسن بسیاری داشت اما نمی‌توان معایب و کاستی‌ها را نادیده گرفت.» او با اشاره به مهارت‌های مورد نیاز دانش‌آموزان کلاس اولی گفت: «کودکان برای ورود به کلاس اول باید بعضی از مهارت‌ها را داشته باشند تا بتوانند به کمک آن‌ها مطالب درسی را بیاموزند. از جمله مهارت‌های مهم مورد نیاز کودکان قبل از شروع یادگیری رسمی مهارت اجتماعی، توانایی شناختی – ذهنی و توانایی گفتاری است که با ورود به مدرسه این مهارت‌ها و ظرفیت‌ها تقویت می‌شود و به مرور تثبیت و قوام پیدا می‌کنند.»

بی‌توجهی به قوانین و مقررات

میرزایی با اشاره به پیامدهای منفی آموزش آنلاین بر دانش‌آموزان کلاس اول افزود: «اگرچه بچه‌های امروزی پیش از ورود به مدرسه، آموزش‌های اولیه‌ای در مدهای کودک و پیش‌دبستانی می‌بینند، اما باید دانش‌آموز در فضای رسمی یادگیری قرار بگیرد که آموخته‌هایش تکمیل و تثبیت شود که با آنلاین شدن مدارس در ایام کرونا این فرصت از بین رفت.»

او با بیان این‌که که اغلب دانش‌آموزان خودمحور هستند و علاقه‌ای به کار گروهی ندارند، افزود: «از یک‌سو کاستی‌های آموزشی وجود داشت از سوی دیگر اینکه دانش‌آموزان چگونه سر کلاس بنشینند، به موقع حرف بزنند و به موقع سکوت کنند را یاد نگرفتند. اینکه از چه کلماتی در گفت‌وگو